

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే

॥ చతురధికశతతమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ చతురధికశతతమః సర్గః ॥

రావణేన సారథేర్భర్తనం సారథినా ప్రతివచసా రావణం సంతోష్య
తదీయరథస్య రణభూమౌ ప్రాపణం

స తు మోహాత్ సుసంక్రుద్ధః కృతాంతబలచోదితః |
క్రోధసంరక్తనయనో రావణః సూతమబ్రవీత్ || 6.104.1 ||

హీనవీర్యమివాశక్తం పౌరుషేణ వివర్జితం |
భీరుం లఘుమివాసత్త్వం విహీనమివ తేజసా || 6.104.2 ||

విముక్తమివ మాయాభిరస్తైరివ బహిష్కృతం |
మామవజ్ఞాయ దుర్బుధే స్వయా బుద్ధ్యా విచేష్టసే || 6.104.3 ||

కిమర్థం మామవజ్ఞాయ మచ్ఛందమనవేక్ష్య చ |
త్వయా శత్రుసమక్షం మే రథోఽయమపవాహితః || 6.104.4 ||

త్వయాద్య హి మమానార్య చిరకాలముపార్జితం |
యశో వీర్యం చ తేజశ్చ ప్రత్యయశ్చ వినాశితః || 6.104.5 ||

శత్రోః ప్రఖ్యాతవీర్యస్య రంజనీయస్య విక్రమైః |
పశ్యతో యుద్ధలుభోఽహం కృతః కాపురుషస్త్వయా || 6.104.6 ||

యత్ త్వం కథమిదం మోహాన్న చేద్ వహసి దుర్మతే |
సత్యోఽయం ప్రతితర్కో మే పరేణ త్వముపస్కృతః || 6.104.7 ||

నహి తద్ విద్యతే కర్మ సుహృదో హితకాంక్షిణః |
రిపూణాం సదృశం త్వేతద్ యత్ త్వయైతదనుష్ఠితం || 6.104.8 ||

నివర్తయ రథం శీఘ్రం యావన్నాపైతి మే రిపుః |
యది వాధ్యుషితోఽసి త్వం స్మర్యతే యది మే గుణః || 6.104.9 ||

ఏవం పరుషముక్తస్తు హితబుద్ధిరబుద్ధినా |
అబ్రవీద్ రావణం సూతో హితం సానునయం వచః || 6.104.10 ||

న భీతోఽస్మి న మూఢోఽస్మి నోపజప్తోఽస్మి శత్రుభిః |
న ప్రమత్తో న నిఃస్నేహో విస్మృతా న చ సత్కీయా || 6.104.11 ||

మయా తు హితకామేన యశశ్చ పరిరక్షతా |
స్నేహప్రస్కన్నమనసా హితమిత్యప్రియం కృతం || 6.104.12 ||

నాస్మిన్నర్థే మహారాజ త్వం మాం ప్రియహితే రతం |
కశ్చిల్లఘురివానార్యో దోషతో గంతుమర్హసి || 6.104.13 ||

శ్రూయతాం ప్రతి దాస్యామి యన్నిమిత్తం మయా రథః |
నదీవేగ ఇవాంభోభిః సంయుగే వినివర్తితః || 6.104.14 ||

శ్రమం తవావగచ్ఛామి మహతా రణకర్మణా |
నహి తే వీర్యసౌముఖ్యం ప్రకర్షం నోపధారయే || 6.104.15 ||

రథోద్వహానఖిన్నాశ్చ భగ్నా మే రథవాజినః |
దీనా ఘర్మపరిశ్రాంతా గావో వర్షహతా ఇవ || 6.104.16 ||

నిమిత్తాని చ భూయిష్ఠం యాని ప్రాదుర్భవంతి నః |
తేషు తేష్వభిపన్నేషు లక్షయామ్యప్రదక్షిణం || 6.104.17 ||

దేశకాలౌ చ విజ్ఞేయౌ లక్షణానీంగితాని చ |
దైన్యం హర్షశ్చ ఖేదశ్చ రథినశ్చ బలాబలం || 6.104.18 ||

స్థలనిమ్నాని భూమేశ్చ సమాని విషమాణి చ |
యుద్ధకాలశ్చ విజ్ఞేయః పరస్యాంతరదర్శనం || 6.104.19 ||

ఉపయానాపయానే చ స్థానం ప్రత్యపసర్పణం |
సర్వమేతద్ రథస్థేన జ్ఞేయం రథకుటుంబినా || 6.104.20 ||

తవ విశ్రామహేతోస్తు తద్దైషాం రథవాజినాం |
రౌద్రం వర్జయతా ఖేదం క్షమం కృతమిదం మయా || 6.104.21 ||

స్వేచ్ఛయా న మయా వీర రథోఽయమపవాహితః |
భర్తుః స్నేహపరీతేన మయేదం యత్ కృతం ప్రభో || 6.104.22 ||

ఆజ్ఞాపయ యథాతత్త్వం వక్ష్యస్యరినిషూదన |
తత్ కరిష్యామ్యహం వీర గతాన్యణ్యేన చేతసా || 6.104.23 ||

సంతుష్టస్తేన వాక్యేన రావణస్తస్య సారథిః |
ప్రశస్యేనం బహువిధం యుద్ధలుభోఽబ్రవీదిదం || 6.104.24 ||

రథం శీఘ్రమిమం సూత రాఘవాభిముఖం నయ |
నాహత్వా సమరే శత్రూన్ నివర్తిష్యతి రావణః || 6.104.25 ||

ఏవముక్త్వా రథస్థస్య రావణో రాక్షసేశ్వరః |
దదౌ తస్య శుభం హ్యేకం హస్తాభరణముత్తమం |
శ్రుత్వా రావణవాక్యాని సారథిః సన్న్యవర్తత || 6.104.26 ||

తతో ద్రుతం రావణవాక్యచోదితః
ప్రచోదయామాస హయాన్ స సారథిః |
స రాక్షసేంద్రస్య తతో మహారథః
క్షణేన రామస్య రణాగ్రతోఽభవత్ || 6.104.27 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే చతురధికశతతమః సర్గః ||